
KA JINGPYNKYNRIAH NOH
IA U ENOKH
DA
U REV. L. DKHAR B.A., B.D.

KA JINGPYNKYNRIAH NOH IA U ENOKH

DA

U Rev. L. Dkhar B.A., B.D.

Ka Iktiar Hok Trai Ka Sah Bad U Nongthoh

Printed at the Khasi Jaintia Presbyterian Press, Shillong.

Da ka jingkynmaw ieit ia i Parad Tymmen baieit eh jong nga, i Rev. Khnong jaid Sutnga, u Apostol ha Khadar Shnong, iba la long ka jingai mynsiem kaba khraw ia nga kum u Pastor ha ka jingshakri ia ka kam U Blei.

La kha ia i ha ka snem 1850.
La ordain Evangelist ha ka snem 1891.
La ordain minister ha ka snem 1897.
La khlad noh sha la U Trai ha ka snem 1932.

Kum u khun ksiew khun miaw barit eh jong i ha kane ka pateng kaba mynta, nga dang iai kynmaw ia i barabor bad ia ka jingkren ka Ktien U Blei :—

"To khmih ha uta u mawbah na uba la pynpuil ia phi, bad ha ka thliew ka krem na kaba la tih ia phi" (Isaiah 51 : 1).

Parad baieit ! phim shym pynpep,
Kum u Radbah ! phi la pyndep ;
Na pyrthei sngi la ka jingphet,
U Rev'rend Khnong, ngim dei ban klet.

Rev. L. Dkhar

KA JINGLAMPHRANG.

Nga ainguh eh ia U Blei sa shisien pat namar ba u la pynkhih ia ka mynsiem bad ka jingmut jingpyrkhat jong nga ba ngan ioh ban thoh bad pynmih ia kane kawei pat ka kot: **"Ka Jingpynkynriah noh ia u Enokh"**. Dei da ka jingpyrsad mynsiem jong U Blei kaba la pynleh bad pynlong ia nga ban thoh ia kane ka kot.

Lada ngi pule bha ia ka Baibl kaba long ka Ktien U Blei, ngin shem ba la thoh shaphang u Enokh tang ha ki hynriew ne hynñiew tylli ki dkhot. Hynrei U Blei uba dap da ka jingstad suda, u la sngewbha ban pynthoh lyngba ki kti kiba tlot jong nga ia kane ka kot kumba ka long bad ba phi iohi myntа.

Kawei ka jingjia kaba phylla tam ha ka jingim u Enokh ka long namar ba U Blei U la pynkynriah noh ia u. Kane ka jingpynkynriah noh U Blei ia u Enokh ka la long, namar kata, ka jingiathuhkhana kaba kongsan tam eh ha kane ka kot ia kaba nga la pynkha pynwan ruh ia ka sha **ka khubor ba kynja mynsiem jong ka jingwan pat U Jisu Khrist.**

Ka jingthmu kaba kham kongsan haba nga thoh ia kane ka kot ka long ban pynkynmaw bad kyrsiew thymmai ia ngi kiba ngeit sha

phang ki jinglong bakordor ba ngi dei ban ioh bat naduh ka por shongbasa ha kane ka pyrthei kumba u Enokh u la leh. Kita ki jinglong ba kordor ki long kine harum :—

1. Ka jinglong jingim kaba riewblei ba ngi dei ban phong kum ka jingriam man ka sngi.

2. Ka jingngeit ha U Blei bad ki kular jong u ha ka jingim kaba man la ka sngi jong ngi.

3. Kaba ithuh bad kaba leh ia ka mon bakhuid U Blei ha ka jingshakri jong ngi ia u.

4. Ban im bad iaid ryngkat bad U Blei man ka khyllipmat.

5. Kaba shong ha syndah U Jisu Nong-pynim jong ngi man ka por.

6. Kaba khmih bad peit barabor sha ka ri jingkular kum ka jaka shongneh ia ngi.

7. Ban ap kyrmen ia ka jingwan pat U Trai Jisu u ban sa wan shaw noh ia ngi.

8. Kaba sharai bad duwai na ka bynta ka-jingwan arsien U Jisu Khrist.

9. Kaba sliang ban iohi ia U Khun u briew kaba un paw ha ka sñin bneng bad ki lyoh ba-phyrnai.

Ka jinghikai ba khraw tam eh ba ngi ioh na u Enokh bad ka jingpynkynriah noh U Blei ia u ka long :—"**ba ka jinglong jingim khristan bashisha ka dei ban iabeh ban poi sha ka kyrdan Riewkhuid**".

Nga kyrmen bad dwai ba kane ka kot kan nang pynpluh ia ka mynsiem riewblei hapdeng kito kiba la aiti, bad kan wallam ruh de ia ka jingithuh paw kaba thymmai hapdeng kito kiba la kut jingmut noh ban im bad iaid ryngkat bad U Blei bad pdiang ia ka jingialam U Mynsiem bakhuid ha ka jingim jong ki.

Jaiaw Laitdom,
Shillong
26th February, 1979.

L. Dkhar.

KA JINGKDEW IA KI LYNNONG

LYNNONG 1.

U EI U ENOKH?

U Enokh u long **u briew uba shisha** kum phi kum nga. Ha ka dur bad ka ryniеng, um don jingiapher satia na ki briew baroh kiba U Blei u la thaw ha ka dur jong u hi. U la im slem slem bha haduh kumba 365 (Lai spah hynriew phew san) snem kiba long ki snem kiba jrong katta katta. **Shi sien kyndit kyndit une u Tymmen u la shu jah Kynsan bad khlem iohi shuh ia u**. Ka jingkylli mynta ka mih. Hato ka lah ban long ba u la ngam ha um ne ba ki mrad khlaw ki la bam ia u ? Hato ka long ba u la jah lynti sha khlaw ne ba u la iap pang shano shano ? Ka jubab ia kine ki jingkylli ka long 'Em', namar U Blei hi da lade u la pynkynriah noh ia u. Nalor kata ym shym la shem shuh ia u, wat haba la wad ia u, naba U Blei u la shim noh ia u.

U Enokh u long **U Riewkhuid uba na mynhyndai bah**. U ieng na ka bynta kata **Ka Juk ka hok**, shuwa ka jingwan long briew U Jisu Khrist. Une u Riewkhuid ia uba U Blei u la shim noh, u don mynta ha bneng ryngkat bad u Elijah bad u Moses de

Kiwei ki Riewkhuid ki la rung shu ka Hima U Blei da ka jingiap kaba saja bad kaba kordit kum ki martyr. Kiwei pat lyngba ki jingjynjar bah ba kiba la shah phrang kum ha lawarding.

Kiba bun ki la rung sha ka Hima U Blei da ka jinglong jingim babha. Kiwei pat ki la rung lyngba ka jingshakri ia U Trai kaba la biang pura. Hynrei u Enokh pat u la rung sha ka Hima U Blei da kaba U Blei hi u la pynkynriah noh ia u. Kane baroh ka long namar ka jingngeit kaba khraw jong u kaba la pynsngewbha eh ia U Blei.

KA KYRTENG ENOKH.

Uei U Enokh ? **U Enokh u don ha u ka kyrteng kaba sngewtynnad.** Ka kyrteng Enokh ka kit lai tylli ki jingmut kiba don kam ban pyrkhat. 'Enokh' ka mut '**ba la aiti**', '**ba la pyniakhlad**', **bad 'ba la pynkyntang'**. Kumba ka jingmut jong ka kyrteng jong u ka long, kumta ruh ka long ka jinglong jingim jong u. Ka jingbatai lyngkot ia ki jingmut jong ka kyrteng jong u ka long kumne harum :—

"U Enokh u la pyniakhlad ia lade na kata ka pyrthei ba pop da ka jingim kaba pynkyntang, na ka pyrthei hadien ba u la aiti lut ia la ka jingim ha Uta bad kumba u la iaid lem bad u."

LYNNONG 2.

U ENOKH

U Enokh u long uwei napdeng ki Riewkhuid kiba phylla ba la thoh ha ka Testament barim jong ka ktien bakhuid U Blei. U wan na kata ka por bad ka juk jong ki kpa tymmen nyngkong kiba na mynhyndai bah kiba la don bad im ha sla jong kane ka khyndew hadien ka jingthaw bad jingpynlong U Blei ia ka pyrthei.

U Enokh u long uwei napdeng ki Riewkhuid **uba la rung sha ka Hima U Blei khlem da iohi ne mad satia ia ka jingiap**. Ma u bad u Elijah ki long ki Riewkhuid kiba dang im ia kiba U Blei u la pynrung sha bneng khlem da iaid lyngba ka jingtep. Ia u Elijah la kit noh sha bneng ha ka kali ding da ka jingtan jong ka lyer bneng kaba jur. Ia u Enokh pat la shu pynkynriah noh sha bneng ha ka rukom ka jingleh kaba phylla da U Blei.

Napdeng ki Hynñiew ngut ki kpa tymmen jong ka hok hyndai, dei u Enokh uba khraw tam ha ka jinglong jingim ba bha. **U Enokh u la palat ia ki baroh**. Kita ki hynñiew ngut ki kpa tymmen ka hok ki long u Adam, u Seth, u Enos, u Kainan, u Melalil, u Jared bad u Enokh.

Na ka bynta. kane ka jinglong jingim ba bha , ba hok bad ba riewblei, U Blei u la ieit eh ia u haduh katta katta. La ju iathuh ruh ba U Blei u shait hiar man ka sngi sha kane ka khyndew ban iakren markhmat bad u.

U Enokh u long u riewkhuid uba phylla. U Enokh u la im shuwa kata ka jingshlei um bakhraw. Hapdeng ka jingsniew bad jingthala ka pop kaba la khraw palat eh ha kata ka por kat ban pynbitar jur ia U Blei, u Enokh um shym la iaid bad ka pyrthei, hynrei *"u la iaid lem bad U Blei"* (*Jen. 5 : 22, 24*).

Hapdeng ki briew kiba pop bad ka pyrthei ba sniew katta katta, **U Enokh u la shem tang ha U Blei marwei** hi kum u lok baieit, ba jan bad ba man la ka sngi. Ngi lah ruh ban ong ba U Blei um don lok ei ei ha ka pyrthei ha kito ki sngi lait tang u Enokh. U Blei ruh u la shem ha u Enokh u briew uba lah ban shaniah. Ka jingriewblei bad ka jinglong hok kaba don ha u Enokh ka la pynlong ia U Blei ban ieit thep mynsiem than eh ia u. Kane ka pynshisha ia ka jingkren ka ktien U Blei shaphang ka jingiadei jingmut ki arngut haba ka ong—*"Hato arngut kin iu iaid lang lymda ki iadei jingmut ?"* (*Amos-3 : 3*).

Ka jingim u Enokh ka long ka jingim kaba iaid ryngkat bad U Blei khlem sangeh la mynsngi ne mynmiet, **haba shong ne haba iaid, haba thiah ne haba kren, haba pyrkhat ne haba**

sngap. Ha kata ka jingiaiaid ryngkat jong u bad U Blei, u Enokh um shym klet wat tang khyndiat ruh na kaba iasyllok, iaduwai, iakren, iathuhkhana, iasyllok, iakut, iaphylliew jingmut bad ialehkmen lehsngewbha bad U Blei.

Ka jingiaid ryngkat u Enokh bad U Blei ka pynkynmaw ha ngi baroh ia ka jingrwai u nong-rwai shem mynsiem :—

"Tang ban ioh duwai, bad iasyllok, Trai,
Kum shilok, nga hun bad Me."

LYNNONG 3.

KA JINGHIAR PATENG U ENOKH.

U Enokh u long **uwei na ki Hynñiew ngut ki Kpa tymmen ka hok** jong kata ka pyrthei kaba mynnyngkong hadien ka jingthaw bad ka jingpynlong U Blei ia u khun bynriew, ka pyrthei bad ka meiramew. U Enokh u long u briew uba hyndai hynthai jong ki por kulong kumah. U ia dei bad ka por jong ka **Juk ksiar**, bad u wan na kata ka ïing ki jingthaw kiba nyngkong eh ki jong U Blei ha kaba ka hok, ka jingkhuid bad ka jingshisha ki dang synshar.

Ha ka jingkheiñ hiar pateng, u Enokh u long uba 7 (**hynñiew**) na u Adam. Ka jingpyn-kynriah noh U Blei ia u Enokh ka la long (sanphew san) snem shuwa ka jingiap u Seth uba

long u khun jong u Adam. Kat kum ka jingkheiñ snem kaba thikna, la ong ba la pynkynriah noh ia u Enokh ha ka por ba u ladap **365 (laispah hynriew phewsan) snem** ka karta, kaba mut, 3301 (lai hajar laispah wei) snem shuwa u Khrist. Ha ka por ba kha ia u Enokh, ka la long kumba 3666 (laihajar hynriew spah hynriew phew hynriew) snem shuwa U Khrist. Dei ha ka ktien bakhuid U Blei ba la batai bha shaphang kane ka jinghiar pateng u Enokh, ia kaba u Apostol Loukas u la kdew kumne :—"*U Lamekh, u khun u Methusala, u khun u Enokh, u khun u Jared, u khun u Enos, u khun u Seth, u khun u Adam. uba u Khun U Blei*" (*Louk. 3 : 36-38*).

Na kane ka jingkheiñ hiar pateng u Enokh ba la thoh ha ka ktien U Blei, ngi shem ia ka jingiathuhkhana kaba shisha ba u Enokh um long satia u briew jong ki puriskam kai, hynrei ba u da long shisha u briew uba shisha kum phi kum nga ba la kha sha kane ka pyrthei. Ha ka jingshisha ngi lah ruh ban ong ba **u Enokh u long u briew uba shisha ha ka histori jong ka jaid bynriew** (historical Person) kumba la thoh ha ka kitab bakhuid jong U Blei.

Ka ktien U Blei ka la phla bad pynshisha ruh ba u Enokh u la im ym tang shipor, hynrei ba u da im slem slem bha haduh 365 snem ka karta. Namar ba u long u briew uba shisha, **u sah ha ka histori ba kynja mynsiem kum u Jingmaian ba la phah da U Blei hi.**

LYNNONG 4.

KA JING-NGEIT U ENOKH

Ka sobjekt kaba nga la thoh ha kane ka kot ka long shaphang "*Ka Jingpynkynriah noh ia u Enokh.*" Lada ngin shong pyrkhat bha ia kane ka sobjekt ka long ngin shen ba kaba pynsngewthiang ia ngi baroh shaphang ka jingim u Enokh kam dei satia ka jingpynkynriah U Blei ia u sha bneng, **hynrei ka dei ka jingngeit kaba skhem bad kaba phylla ka jong u kaba la pynlong ia U Blei ban shim noh ia u.**

Ka jingim u Enokh la ong ba ka long ka jingim jong ka jingngeit.

U Enokh u la don ka jingngeit kaba skhem ba un ym iohi ia ka jingiap lano lano. Ha u Enokh ka jingiap ka long nongwei ia u. U Enokh um shym la don satia ka jingkhaweit ban iap. Hynrei u la kwah la slem ban poi sha bneng khlem da dkut mynsiem. Ka long ka jingngeit kaba la sdang bad kut noh tang ha u Enokh, bad ka bym ju la don ha uno uno u briew shuwa ba U Blei un pynshlei noh ia ka pyrthei da ka um.

Ka pop kaba la jyrsieh ha kata ka por kam shym la lah ban pyntngit bad pynjakhlia ia ka jingim ba hok, ba khuid bad ba riewblei jong u Enokh. **U la don ka jingngeit kaba skhem ba lada u la iaid ryngkat bad U Blei, U Blei ruh u dei ban shu shim im noh ia u. Namar kata**

u Enokh u long u riewkhuid uba nyngkong eh shuwa ka jingshlei·um bakhraw uba la don ka jingngeit kaba skhem ha ka jingpynkynriah (Translation).

Kumba u la ngeit, kumta ruh u la iohi da ka khmat doh shisha ia kata ka Nongbah bakhuid U Blei ha bneng. Namar kane, U Blei u la sngewbha eh ha ka jingngeit u Enokh. Ka jingngeit u Enokh ka la ktik ieit ia U Blei ban sngewtynnad shibun eh ia u kat habuh ban pynlong ia U Blei ban shim noh ia u. Ka ktien U Blei ka la iathuh shaphang kane kumne :—

"*Da ka jingngeit la pynkynriah noh ia u Enokh ba un ym iohi ia ka jingiap ; bad ym shym la shem ia u, naba u Blei u la lah pynkynriah noh ia u : namar mynshuwa kata ka jingpynkynriah ia u la phla ia u ba u la pynsngewbha ia U Blei*" (*Heb. 11 : 5*).

Na kane ka jingiathuh ka ktien U Blei ngi lah ban sngewthuh shai ba u Enokh um shym la shu mutdur kai ia ka jaka shong U Blei. Hynrei u la don ka jingiohipaw kaba shynna ia ka Shnong U Bakhuid. U la duwai jur ha U Blei ba un ai ha u ban wan sha ka. Namar kane ruh u la ialeh iap katba lah ban pynsngewbha eh ia U Blei da kaba sumar khuid ia ki hukum bad da kaba leh ruh ia ka mon bakhuid jong u.

U Enokh um shym la don thapñiang ha ka por ba U Blei u pynkynriah noh u ia u sha bneng. **Hynrei ki thapñiang jong ka jingngeit u Enokh ki la pyiar lypa ha ka por ba U Blei u shim noh ia u na pyrthei.** Ka jingbymiohi u Enokh ia ka jingiap ka ai ruh ha ngi ka jingkyrmen ba ngin phong ia ka bor jingbymiap tang lada ngi pdiang noh ia U Jisu uba long **U Enokh uba kynja mynsiem** ha ka jingim jong ngi. Ngin ym sheptieng ia ka jingiap bad ngin ym sngew ia ka bor jong ka lada ngi pdiang ia ki ktien U Jisu Khrist kaba u ong, *"U ei uei ruh uba ngeit ha u un ym iap shuh, hynrei un ioh ka jingim bymjukut" (Ioan 3 : 16).*

Kawei pat ka bynta kaba paw ha ka jingim u Enokh ka long ka jingngeit jong u ha ka jingbymiap jong ka met bad ka mynsiem. Hangne ka shong ka jingngeit kaba phylla tam na ki jingngeit baroh, ka jingngeit ka jong u Enokh keiñ, ka bym shym la don satia ha uno uno u briew ha kata ka por. Namar kane U Blei u la pynmad hi ia ka jingshisha jong ka ha u Enokh ha ka por ba u shim noh ia u. U Blei u la ai bor ha u Enokh ba un iohi ia kata ka ri mar iadep pynkynriah noh ia u. U Enokh u la rung sha kata ka Nongbah bakhuid ban iasoh bad kata ka balang kaba haneng kaba U Blei u la siewspah naduh kata ka por ba la pyniap ia u Khun langbrot na myndanglong ka pyrthei. **Kane ka long kata ka jingngeit u Enokh, ka jingngeit, kaba treikam, kaba im, kaba kyrsoi, kaba shisha, kaba donbor. Ka jingngeit u Enokh**

Ka la trei kam ym tang naduh ba u dang don ha pyrthei, hynrei ruh haduh kata ka por ba u rung sha ka Nongbah bakhuid U Blei. Kumba u la ngeit, kumta ruh u la iohpdiang. Ngi lah ban ong ruh ba u laiohpdiang shisha namar ba u la ngeit.

Ka jingngeit u Enokh ka long kaba khraw. Shaphang ka jingkhraw ka jingngeit U Enokh, ka ktien U Blei hi ka la kren ia ka jingshisha jong ka nongrim jong ka ha ka jingiadei u bangeit bad U Blei kumne :—

"Hynrei khlem ka jingngeit ym lah ban pynsngewbha ia u : namar ka dei ia uta uba wan hajan U Blei ban ngeit ba u don, bad ba u long uba ainong ia kita kiba wad ia u" (*Heb. 11 :6*).

U Enokh um ngeit satia ba kane ka pyrthei ka long kaba neh junom bad kaba shisha. Ha u ka pyrthei Ka long tang ka pyrthei shong basa. U ngeit ba ka don sa kawei pat ka pyrthei kaba kham bha na ka bynta ki briew kiba im. Ban im ha ka pyrthei kaba kum kata ka long kaba khambha. Ki briew baroh kin ioh leit shong hangta lada ki la iaid lypa naduh kane ka pyrthei ha ka jingim ba hok bad ba riewblei. U Enokh u ngeit ba kane ka pyrthei ka don sha lyndet ki khlur. Namar kane u la duwai jur ha U Blei ba un ioh kynjoh shata, ia kaba u nongrwai shem mynsiem u la iohi paw shaphang jong ka haba u rwai :—

"Don ka ri ba sngewtynnad hir hir,
Kiba ngeit kin iohi na sha jngai"

Ka jingshlur u Enokh ban ym iohi ia ka jingiap ka ai jingkyrmen ia ngi ruh ban ioh ia ka jingngeit ba dohsatar u Enokh shuwa ba ngin kam ia ka Jordan iong ban kiew shatei sha jrong ki khlur.

"Ki byllai ki riewngeit,
B'la poi sha Salem sngur,
Sha shuwa ki la leit,
Iaiaid ka thieb ka jur,
Ngin bud ka dien u paid u Blei
La khang ka ding, la um ka shlei"

Ha kaba khadduh, ka jingngeit u Enokh ka la pynkylla nongbud U Blei ia ka jingngeit shaphang kata ka ri kaba kham bha kaba la sdang na u Abraham, ka Sara terter kiba la iap noh ha ka jingngeit, ia kiba ka ktien U Blei ka la kren shaphang jong ki kumne :—

"Kine baroh ki la iap noh ha ka jingngeit, ha bym pat pdiang ia kita ki jingkular, hynrei ba la iohi ia ki, bad la khublei ia ki na jngai, ba la ia phla ba ki la long ki nongwei bad ki soh shnong ha kane ka pyrthei. Namar kita kiba ong ia kiei kiei ruh kat kita, ki iapyni shynna ba ki iawad ia ka ri la ka jong hi. Bad shisha lada ki la ju kyn maw ia kata ka ri na kaba ki la iamih noh, kin da la ioh ka por babit ban leit phai pat. Hynrei mynta ki iakwah ia ka ri ba kham bha, kata ka long, kaba kynja bneng ; naba kumta U Blei um sngew lehraiñ ia ki, ba yn khot ia u U Blei jong ki, namar u la khreh ka nongbah ia ki" (Heb. 11 : 13-16).

LYNNONG 5.

HA KANO KA RUKOM LA SHIM NOH IA U ENOKH ?

Ka ktien Bakhuid U Blei kam shym iathuh shai satia ha kano ka rukom U Blei u la shim noh ia u Enokh na sla jong kane ka khyndew. Baroh kaba ngi tip na ka jingiathuh ka ktien U Blei ka long ba u Enokh *"um shym la don shuh ; naba U Blei u la shim noh ia u"* (*Jen. 5 : 24*).

Shaphang ka rukom jong ka jingshim noh U Blei ia u Enokh na kane ka pyrthei, **ki don katto katne ki jingtharai kiba la mih ha ka jingmut jingpyrkhat jong nga.** Kita ki jingtharai jong nga **ki long tang ki jingmutdur** kiba nga la buh kumne harum :—

Kaba nyngkong, ha ka jingsngew jong nga, nga shu tharai **ba** U Blei **u la shim im im peit peit** ia u Enokh **khlem da pynjah mynsiem ia u. Kane ka jingleh U Blei ia u Enokh ka lah ban jia tang ha kaba shi khyllipmat.**

Kaba ar pat, ka lah ban long ba U Blei u la shim noh ia u Enokh **da kaba shu rong im ia u syriem kumba u kbeit u rong ia i khun syiar.**

Kaba lai, ka don sa kawei pat ka jingtharai kaba la wan shat ha ka jingmut jingpyrkhat jong nga bad kata ka long ba U Blei **u la wan ban kit noh ia u Enokh na pyrthei da ka jingtan jong ka lyer bneng kaba jur, syriem kumba ka la jia ia uElijah.**

Kaba saw, ka lah ban long ruh ba U Blei u la shim noh ia u Enokh **da kaba u ai ka bor ha u Enokh ban shu kiew im sha bneng khlem da pyndeng satia ia ki thapniang ha ka met jong U.**

Kaba san, ka lah ban long ruh ba **U Blei u la wan hi da lade ban hiar sha khyndew ban shaw noh ia u da kaba kit bad bah ia u ha ka met jong u.**

Hapdeng kine ki jingtharai kiba shu long tang ki jingmutdur jong nga, nga sngew ba ka jingiathuh ka ktien U Blei ka long kaba beit, kaba thikna, kaba shai bad kaba shisha. Kata ka long ba U Blei u *"la pynkynriah noh ia u Enokh ba un ym iohi ia ka jingiap" (Heb. 11 : 15)*, ha ka rukom kaba maian bad kaba phylla eh. Kane ka jingpynkynriah U Blei ia u ka long kumba shu buh (Transfer) ia u ha kawei pat ka jaka. Shaphang ka por ha kaba la pynkynriah noh ia u, ym shym don satia mano mano ba iohi ia u, **kaba long tang ka jingleh kaba rieh jong U Blei hi.**

Ka jingshim noh U Blei ia u Enokh ka pher katta katta na ka jingshim jong u ia kiwei pat ki riewkhuid. **U Blei u la shim noh ia u Enokh khlem ki sakhi satar, kata, khlem da don mano mano ba iohi ia ka jingjia.** U Blei u la leh ia kane tang ha khmat jong u marwei bad u Enokh hi.

Ngi kynmaw na ka jingiathuh ka ktien U Blei ba U Jisu Khrist ha ka por ba u kiew im sha bneng nalor u lum Olib, u la kiew im hakhmat ki arngut ki Angel kum ki sakhi. Ka la long kumjuh bad ka jingiathuh khana shaphang u Elijah. Ia u Elijah la kit noh sha bneng ha ka kali ding ha khmat u Elisha uba long u sakhi. Hynrei ia u Enokh pat, la shim ia u na khyndew khlem ki sakhi. La ym shym la don mano mano ba sakhi ia ka jingshim noh ia u Enokh, **pynban ka jingsakhi kaba skhem bad kaba khraw tam ia ka jingshim noh U Blei ia u ka long namar** *ba "la phla ia u ba u la pynsngewbha ia U Blei" (Heb. 11 : 15)*. **Ka jingiatip lem halade ka la don lypa ha u Enokh kum ka sakhi kaba shai, bad u Mynsiem U Blei u la sakhi da U Mynsiem jong u hi.**

Kawei pat ka jingshisha kaba sah ha ka jingiathuh shaphang ka jingshim noh U Blei ia u Enokh ka long ba U Blei ha shuwa ban shim noh ia u, U Blei **um shym la pyniap lypa ne pyndkut mynsiem syndon ia u Enokh. Hynrei u la shim noh ia u, u Tymmen uba dang im, uba koit bakhiah, bad uba dang tip briew bha**

ia kaba u Apostol Paul u ong ba ka long tang ka jingpynkynriah jaka kaba khlem shim satia ia ka por bad ka jingjngai. Shaphang kane u Apostol Paul u la iathuh : "*Bad ym shym la shem ia u, naba U Blei Ula lah pynkynriah noh ia u*" (*Heb. 11 : 5*).

Ka jingpynkynriah noh U Blei ia u Enokh ka la long ha ka jaka bad ka por kaba kynjah bad kaba jar jar. Ym shym la don briew ba iohi ia u Enokh ha kata ka jaka bad ka por jong ka jingpynkynriah U Blei ia u.

Ka jaka na kaba U Blei U la shim noh ia u ka lah ban long hamar ba u dang don marwei ha ka jaka kynjah kum ha khlaw ne hajan rud-um, ne harud lyngkha ne hapoh ïing.

Shaphang ka por bad ka kynta pat jong ka jingshim noh U Blei ia u ka lah ban long ha ka por mynmiet ne shiteng synñia ; ha ka por ba ki ba ha ïing ha sem jong u, ka tnga bad ki khun jong u ki dang iohthiah lyngngai. Ka lah ban jia ruh ha ka por dang step phyrngap, ha ka por riewsyiar. Ka lah ban long ha kano kano ka por kaba u dang don tang marwei hi bad U Blei.

Kaba khadduh, ka jingshisha kaba paw shai kdar bad kaba mih na ka jingiathuh shaphang ka jingshim noh U Blei ia u Enokh ka

long ba um shym la don shuh. Hadien ba u Enokh u lajah noh, kiba ha ïing hasem bad ki kur ki jaid jong u ki la leit wad ia u kylleng ki khlaw ki btap, ki lum ki wah, ki them ki lyhuh bad ki riat ki ram. Lehse ka la long ka jingwad jong ki kaba la slem kaba lah ban shim da ki bnai bad ki snem. Ka lah ban long ba ki la iam briew ruh slem slem na ka bynta jong u.

Hynrei kim shym la shem shuh ia u *"bad um shym la don shuh ; naba U Blei u la shim noh ia u"* (*Jen. 5 : 24*)

NABA YM SHYM LA SHEM SHUH
WAT HABA LA WAD RUH IA U

LYNNONG—6

Ka Jingkynmaw Ieit Ia U Enokh

Ka kyrteng 'Enokh' ka long ka kyrteng ka ban sah jingkynmaw ieit ha ka jingim jong ki riewngeit baroh kiba thrang bad kiba kwah ban im bad iaid ryngkat bad U Blei. Haduh mynta mynne la dang iai kynmaw ieit ia U Enokh da kiba bun ki riewngeit ha ka pyrthei. Ki hajar snem kiba la leit noh kim shym lah ban pyniakhlad ia ngi ki riewngeit na kaba kynmaw ieit ia u Enokh.

Ka jingkynmaw ieit kaba u Enokh u wanrah ha ka jingim jong ngi ki riewngeit ka long na ka bynta kine ki daw harum :—

Kaba nyngkong eh, U Enokh u pynsah jing kynmaw ieit ialade ha ngi kiba ngeit **da ka jingim ka bym ju iap jong u.** Kawei kaba ktah jur ia ngi haduh kine ki sngi ka long namar ba ha ka por ba u Enokh u kynriah na ka pyrthei sha bneng, ym shym la pyniakhlad satia ia u da ka jingiap. Na ka bynta kane, u la pynioh ha lade ia ka kyrteng ka bym ju iap. Haduh mynta u ïeng kum u Jingphylla jong ki por baroh kat haduh ba ngi ju sngew bunsien ba u long tang ka jingiathuh khana puriskam.

Kaba ar, U Enokh u la pynsah jingkynmaw ieit ruh ha ngi **kum U Riewkhuid uba im. Haduh ka khyllipmat** ba shim noh ia u Enokh

da u Blei, u Enokh um shym la hiar noh satia na ka kyrdan riewkhuid. Kumba u la long lypa u riewkhuid na pyrthei, kumta ruh u la sah u riew khuid haduh ha bneng. Namar ba um shym la iohi ia ka jingiap, kumta ruh um shym la iaid lyngba ka jingbishar. Namar ba um shym la dkut mynsiem ha ka por ba pynkynriah ia u, kumta ruh um don ha ka kitab jong ki nongiap. Naduh nangne na pyrthei haduh ha bneng, u la sah bad iaisah u riewkhuid uba im. Na ka bynta kane yn ym klet shuh ia u da kito baroh kiba iaid ia ka rukom jinglong jingim jong u.

Kaba lai, U Enokh u la pynsah jingkynmaw ieit ia lade ha ngi **da ka jingngeit ba phylla jong u**. Kawei na ki jingphylla ba ngi shem ha ka jing leit noh u Enokh sha bneng ka long namar ba ym shym la shem shuh ia u wat haba la wad slem slem ia u. **Namar ba um shym la iap, kum ta ruh ym shym la shem ia ka met iap jong u. U Enokh um don Mot jingtep ban pynsah jing-kynmaw ieit ialade, hynrei u Mot jingtep jong u ba u la tei ban pynsah jingkynmaw ieit ha kane ka pyrthei ka long kata ka jingngeit kaba don ha u** *"ba un ym iohi ia ka jingiap"* (*Heb 11 : 5*).

Kaba saw. U Enokh u la pynsah jingkyn-maw ieit ia lade ha ngi **da ka jingleit noh kaba phylla jong u** kaba khlem pynpait dohnud ia u Methusela u khun jong u. **La kiba ha iing ha sem jong u Enokh ki la iam briew ia u, hynrei ym shym la pynsngewdukha junom ia ki namar ki la tip bad sngewthuh ha kaba khadduh ia ka**

jingim bad ka jingngeit jong u. Ka jingkynmaw jong ki hadien ia ka jingim bathiang kaba u la im ha ka pyrthei ka la weng noh ha kaba khadduh ia ka jingsahnud shaphang ka jingbymdon shuh jong u. Ki ummat sngewsih kiba tuid na ki khmat jong ki ki la kylla long pat hadien ki ummat ka jingkmen ban tip ba U Blei u la pynkynriah noh ia u khnang ban ioh noh ia u ha la ka rta. Da kane ka jingleit noh kaba phylla jong u, U Enokh u la pynsah jingkynmaw ieit ialade ruh ha kiba ha iing ha sem bad kiba ieit ba thoin jong u.

Kaba san, Kawei pat ka jingkynmaw ieit kaba u Enokh u la pynsah ha ngi **ka long ka jingiaid ryngkat jong u bad U Blei.** Napdeng ki briew jong ka pyrthei baroh shuwa u Noah, ym shym la don kat u Enokh—u briew uba hok, uba beit ka dohnud, uba bha jinglong, uba riewblei, uba khuid, uba sngur, uba lui lui, uba shisha, uba la im bad iasyllok bad u Blei khlem thait. Kumba u la iaid ryngkat bad U Blei ha pyrthei, Kumta ruh u la iaid ryngkat bad u Blei ha bneng. U Enokh u don mynta ha bneng ban imsuk bad iaid suk kynjai bad U Blei sha ki rta bymjukut. Hooid, mynba u dang don ha pyrthei, u la don kiba ha iing ha sem. Hooid, u la don ruh ka tnga bad ki khun lem bad ki lok ki jor kiba u ieit eh thoin thoin. Hynrei napdeng kine baroh u la kham jied ia kaba bha tam bad kaba kordor tam, kata ban iaid ryngkat bad U Blei.

Katba im, Ah ! ban da lah
Bad U Blei ban iaid, ban sah
Pynleit phar ka por ha u,
Synñia Sngi iasyllok ruh.

Kaba khadduh, ka jingkynmaw ieit jong ngi ia u Enokh ka nang kham jur kham jur bad ka nang kham khraw kham khraw ha kine ki sngi ki jong ngi. Balei ka leit long kumta ? Ka daw ka long namar ba u Enokh **u pynkynmaw ha ngi ha kine ki ia kiba khadduh ia ka Jingwan pat U khun U briew ka ban sa jia long shen ha ka pyrthei.** Na basdang ha bakut jong ka jingiathuh khana shaphang u Enokh bad ka jingpynkynriah noh U Blei ia u, ka sawa hapoh ki mynsiem jong ngi ka khubor shaphang ka jingwan Arsien U Trai Jisu sha kane ka pyrthei. Kane ka long **ka Gospel ka jingshisha** ban pynshai ha ka pyrthei badum bad ba pop ba ki briew kin pynkhreh ialade da kaba sharai bad duwai shuwa ba kata ka jingrong noh ia ki riewkhuid kan jia long.

U Enokh u long u riewkhuid uba nyngkong tam eh ha ka histori jong u khun bynriew uba don ha ka sla jong kane ka khyndew. Une u riewkhuid uba la don slem slem shuwa jong ka jutang barim u wan mih paw pat ha kine ki por ki jong ngi ban kdew ha phi bad ha nga baroh kumno ka dei ia ngi ban long shuwa ba ka Turoi ba khadduh kan sawa ynda haba U Trai Jisu un **wan pat ha kaba arsien ban shaw noh ia ki riewkhuid jong u na ka pyrthei.**

Ki 6000 (hynriew) hajar snem ki ban sa dap noh naduh ba la thaw ia ka pyrthei haduh kane ka spah snem kaba mynta kin wallam ha ngi ia ka jingtip bad ka jingkwah tip kaba maian shaphang ka jingwan pat U Trai Jisu uba long uta u Enokh uba kynja mynsiem jong ngi.

U Enokh u long u riewkhuid uba rim uba wan mih paw pat ha ka dur jong ka khubor ba thymmai ban pynkynmaw ha ngi baroh ia kata ka Drama Bah bakhraw ka ban sa jia ha shiteng suin haba u Trai Jisu un wan ban pynphong pat ha ngi ia ka dur kaba kynja mynsiem kaba kum ka jong u Enokh hi.

Ka kyrteng 'Enokh' namar kata kam lah duh lah dam da lei lei ruh em na ki riewkhuid baroh kiba ap kyrmen bad khmih lynti ia ka jingwan pat U Jisu Khrist. Lada ka dei ia phi bad nga ban shah rong noh ha ka jingkyrsiew ba khadduh, ngi dei ban im bad iaid ryngkat lypa bad u Blei kum u Enokh. Ngin ym iohi ia u Trai Jisu ha shiteng suin lada ngim phong noh mynta ia ka rukom jinglong jingim kaba kum u Enokh. Ka ktien U Blei ka pynkynmaw ia ngi shaphang kumno ba ngin iaid bad im kum kiba la pynkhreh man ka sngi haba ka ong :—

"Kumno ka dei ia phi ban long ha ka jinglong jingim bakhuid bad ka jinglong riewblei...... Naba kumta, ko hep baieit, haba phi iakhmih lynti ia kine kiei kiei ruh, to pyrshang smat ba yn shem ia phi ha ka jingsuk, kiba khlem thoh bria, bad kiba khlem tei pop hakhmat jong u" (2 Pet. 3 : 11-14).

———

LYNNONG 7

U Enokh Bad Ka Jingwan Arsien U Trai Jisu.

Ka jingpynkynriah noh ia u Enokh ka long **ka** jingiathuhkhana kaba sngewthiang namar ka don ha ka ka khubor kaba iadei bad ka jingwan Arsien u Trai Jisu. Lada ngi pule bad pyrkhat puson bha shaphang ka jinglong jingim u Enokh bad ka jingpynkynriah noh U Blei ia u, ngin shem ba u Enokh u long **u Nongpynpaw uba rim tam ia ka jingjia kaba khraw ka ban long ha ki sngi khadduh**. Kata ka jingjia ka ban sa jia ka long ka **jingwan pat U Khun U briew sha kane ka pyrthei.**

Shuwa ba ka ia jingaiei kan wan jia ha ka pyrthei da ka jingkha ia U Jisu Khrist u Nongpynim jong ngi ha Bethlehem Judia, **dei u Enokh uba la long u Nongkdew bad u Nongiohi paw ia ka jingwan arsien U Trai Jisu**. Hangne ka shong ka jingkhraw jong u Enokh na kiwei pat ki Nongiathuh lypa bad ki Nongiohi jong ka Testament barim.

La u Enokh u long u briew jong ka Testament barim, hynrei ha ka jingiathuhlypa bad ka jinglong jingim jong u, **la pyniadait** lang ia ki khubor ba sngewthiang kiba iadei bad ki **artylli ki bynta bakhraw jong ka jingwan pat U Khun U briew.** Kita ki **artylli ki bynta** ki long (1) **ka jingrong noh ia ka balang bad** (2) **ka jingwan pat U Jisu Khrist lem bad ki riewkhuid jong u.**

Ka Jingiathuhlypa U Enokh :—

U Enokh ha ka jingithuh paw jong u, u la iathuhlypa ia ka jingwan pat U Trai Jisu sha kane ka pyrthei. Ka por ha kaba u Enokh u la iathuhlypa ia kane ka jingwan pat u khun u briew ka long shuwa ba U Blei un pynjot noh ia ka pyrthei da ka jingshlei um bakhraw, kaba mut, ba ka pyrthei ha kato ka por kam pat ngeit ne iohi satia wat ia ka jingkha ia u.

U Enokh u long u nongiathuhlypa uba rim tam eh na ki kyrteng jong ki nongiathuhlypa. Ka jingiathuh lypa ba pawnam jong u ka long shaphang kata ka sngi kaba khraw mynba u la dep ong kumne:—

"Ha khmih U Trai u la wan bad ki shiphew hajar kiba khuid jong u, ban leh ia ka jingbishar halor baroh, bad ban pynrem noh ia kita baroh ki bym riewblei shaphang kita ki jingleh baroh ka jingbymriewblei jong ki, ia kiba ki la leh bym riewblei, bad shaphang kita ki ktien ba runar eh ia kiba ki la kren ki nongpop bymriewblei pyr-shah ia u" (Jud 14,15).

Naduh katei ka por kaba la long da ki hajar snem, u la iathuh lypa ia kane ka jingjia ka ban sa long, ka ban sa jia bad ka ban sa pyndep, ha kaba U Trai Jisu bad ki shiphew hajar kiba khuid un wan ban pyndep ia ka jingbishar ha ka pyrthei. Ynda haba U Trai Jisu un wan pat ha kaba arsien ryngkat bad ki riewkhuid ban leh ia

ka jingbishar ha ka pyrthei, khlem pep u Enokh un sa mih paw lem ha katei ka kynhun bah jong ki shiphew hajar kiba khuid. Ynda haba U Trai Jisu un wan mih paw bad ki riewkhuid, hangta u Enokh ruh un mih paw ryngkat bad ki ha ka suiñ bneng ba phyrnai.

KA JINGPYNKYNRIAH NOH IA U ENOKH BAD KI KHUBOR BA KYNJA MYNSIEM SHAPHANG KA JINGWAN ARSIEN U TRAI JISU.

Ka jingiathuhlypa u Enokh, ka jinglong jing long jingim jong u bad ka jingpynkynriah noh U Blei ia u, ki ai ha ngi ia **ki khubor ba kynja mynsiem shaphang ka jingwan arsien U Trai Jisu.** Kita ki khubor ba kynja mynsiem ki long kum ki symboh ksiar ba kordor ia kiba nga la pyrshang ban buh kumne harum :—

1. **Ka jingpynkynriah noh ia u Enokh ka long ka Praktis kaba nyngkong eh jong kata ka Drama bah** bakhraw kaba long ka jingrong noh ia ki riewkhuid na sla jong kane ka pyrthei. **Ka long ka Prokram ba nyngkong eh jong ka por khadduh ba U Blei u la dep pyndep lypa** shuwa ban kha ia u Jisu Khrist. Shaphang kane, ka ktien U Blei hi ka la dep kren shai lyngba U Eklesiastis u nongiathuh khana—

"*Kata kaba la lah long long kata ka ban sa long ; bad kata kaba la lah leh, long kata ka ban sa leh* (*Ekle 1 : 9*).

2. **Ka Jingpynkynriah noh ia u Enokh na pyrthei sha bneng ka kdew kum ka pharshi sha ka jingpyndep ia ka jingiathuhlypa U Jisu Khrist.** Kumba ia u Enokh la pynkynriah noh, kumta ruh ha kata ka Ia kaba khadduh, hamar ba ki dak jong ka por ki la dep paw lut baroh, ka turoi a khadduh kan sawa jam haba U Trai Jisu un aw ha shiteng suin ban rong noh ia ki riewkhuid na ka pyrthei, ia kaba **U Jisu Khrist hi** u la dep iathuhlypa kumne :—

"Nga ong ia phi, ba ha kata ka miet kin don arngut ha kawei ka jingthiah, ia uwei yn shim noh, te ia uwei pat yn iehnoh. Arngut ki kynthei kin ia tylliat lem, ia kawei yn shim noh, te ia kawei pat yn iehnoh. Arngut kin don ha ka lyngkha, ia uwei yn shim noh te ia uwei pat yn iehnoh" (Louk 17 : 34-36).

U Apostol Paul pat u la dep iathuhlypa kumne. :—

"Naba U Trai hi un wan hiar na bneng bad ka jingrisa, da ka ktien sawa u Angel rangbah, bad da ka turoi U Blei : bad kita kiba iap ha U Khrist kin iamih pat shuwa. Ynda kumta ma ngi kiba dang im, ia kiba la pynsah, yn rong noh ia ngi lem bad ki ha ki lyoh, ia ka ban iashem ia U Trai ha ka suin bneng : Te kumta ngin iai long junom junom lem bad U Trai" (1 Thess 4 : 16,17).

3. **Ka jingpynkynriah noh U Blei ia U Enokh ka la jia ha kaba shikhyllipmat.** Ka long kumjuh ruh ynda haba U Trai Jisu un wan

pat ban shaw noh ia ki riewkhuid jong u, yn pynkylla ia ngi baroh shi syndon, ha kaba shikhyllipmat keiñ. Shaphang kane ka jingshisha, ka ktien U Blei ka la dep kren lypa lyngba U Apostol Paul kumne :—;

"Ha khmih nga iathuh ha phi ia ka jingmaian : ngin ym iohthiah baroh, hynrei yn pynkylla ia ngi baroh shisyndon, ha kaba shikhyllipmat kein, ha ka turoi kaba khadduh" (*1 Kor 15* : *51*)—

4. **Ynda haba U Trai Jisu un wan pat ha kaba arsien ban shaw ia ki riewngeit jong u, un wan ban shaw tang ia kito kiba la im bad iaid ryngkat bad U Blei.** Ha kawei pat ka liang ngi lah ban ong ruh ba un ym wan da lei lei ban shaw ia kito kiba im bad iaid ryngkat bad ka pyrthei. Lymda ngi iaid bad im ryngkat bad U Blei, yn ym rong noh ia ngi. Kam biang ia ngi tang ban shu phla Khristan, hynrei ban da im bad iaid kum u Enokh. Kumba ngi im kumta ngi dei ban phla bad kumba ngi phla kumta ruh ngi dei ban im. **Haba U Trai Jisu un wan pat, yn rong noh shibun bah ki Enokh na ka pyrthei.** Lymda ngi im bad iaid ryngkat bad U Blei, yn shem ia ngi baroh kiba tngit, ki bym khuid bad kiba jakhlia. Ka bneng kam dei satia ka jaka shong jong ki bym khuid bad kiba jakhlia. Ka ktien U Blei ka la buh kane ka jingmaham ia ngi.

"Bad da lei lei kan ym ioh leit bsut sha ka kaei kaei ruh ka bym khuid, lane uta uba leh ia ka jingijli bad ka jinglamler" (*jingpyn 21* : *27*).

5. **Shuwa ba yn pynkynriah noh ia u Enokh, u Enokh u la pynkhreh bha ia la ka jong ka mynsiem da kaba iaid ryngkat bad U Blei. Ha ka jingshisha ngi lah ban ong ruh ba ka jingiaid ryngkat u Enokh bad U Blei ka la long hi lypa ka jingpynkhreh.** Kane ka ai ka jinghikai kum ka khubor ia ngi ruh. Shuwa ba U Jisu Khrist un paw shen ha shiteng suin, ngi dei ban long kiba la pynkhreh lypa da kaba ap, sharai bad duwai. U Jisu Khrist hi u la dep maham ia ngi haba u ong :—

"Namar kata to sharai ; naba phim tip ha kano ma ka sngi ba u wan U Trai jong phi" (Math 24 : 42).

"Namar kata to sharai, naba phim tip lymne ia ka sngi lymne ia ka por ha kaba u wan u khun u briew" (Math 25 : 13).

"Namar kata to sharai, naba phim tip lano uta u trai ïng u wan, ha kaba la janmiet, ne shiteng synñia, ne haba riew syiar, ne mynstep ; ioh, haba u wan kyndit, un shem ia phi ba dang thiah. Ia kaba nga ong te ha phi, nga ong ha baroh, To sharai" (Mark 13 : 35-37).

6. **U Enokh um shym la iohi ia ka jingtim bad ka jingjynjar bah jong ka jingshlei um kaba la jia hadien ka jingiap jong u, naba U Blei u lalah pynkynriah noh shuwa ia u.** Kan long kumjuh ruh ha kita ki sngi bad ki por kiba khadduh ba **kan** sa **khie ka jingjynjar Bah bakhraw lane ka kordit bah** ha ka pyrthei ia kaba U Jisu Khrist u la dep iathuh lypa kumne :—

"Naba hangta ka kordit bah kan long kat kaba ym pat ju long naduh myndang long ka pyrthei haduh mynta, em, lymne kan ym long shuh ruh. Te lymda pyndkut noh ia kita ki sngi kan ym lait im kawei ka doh ; hynrei na ka bynja kiba la jied, yn pyndkut noh ia kita ki sngi" (Math 24 : 21,22).

Na kane ka jingiathuhlypa U Jisu Khrist, ngi sngewthuh ba U Blei un ym shah da lei lei ba kiba la jied jong u kin iohi bad mad ia ka jingkthang jong ka jingkorditbah. Na ka bynta jong ki un phah noh kham kloi ia la u Khun ba ieit jong u U Jisu Khrist ban wan shaw noh ia la ki jong kumba u la leh ia u Enokh.

7. **Shuwa ba U Jisu Khrist un wan pat ha kaba arsien sha kane ka pyrthei, ngi dei ban duwai kloi kloi ha U Blei ba un ai ha ngi ban ioh ia ka jingngeit kaba kum u Enokh.** Lymda ngi ioh ia ka jingngeit kaba kum ka jong u Enokh, yn ym rong noh ia ngi. Ngi dei ban kynmaw ba u Enokh u la duwai jur da ka jingngeit ban ioh poi noh sha shnong U Blei. Ka Jingduwai jong ka jingngeit ka la long kaba shisha. Na ka bynta kane, U Blei u la pynkynriah noh. Ka long kumjuh ruh bad ka khubor shaphang ka jingwan pat U Trai Jisu. Ha kawei ka sngi kyndit kyndit ka jingwan U Jisu Khrist kan jia long. **Para bangeit** hato ngi la ju duwai namarkata ban iohi ia kata ka sngi ha kaba yn sa rong noh ia ngi ? Ka drama bakhraw ha shiteng suin kan sa long bad kan sa jia. Lada

U Trai jong ngi un wan pat lashai ne la shisngi, hato ngim kwah ba yn rong noh ia ngi ? Ne ngin sah ha ka pyrthei kiba la rem bad kiba la shah kyntait noh ? **Parabangeit** hato ngi la ju duwai ne em ban ia ioh bynta ha kata ka jingrong noh ia ki riewkhuid. Ka jingkylli U Trai Jisu kaba u la dep kylli ia ngi arhajar snem mynshuwa ka iai kren biang ia ngi haduh kane ka sngi.

"Hynrei ynda wan U Khun U briew, un shem ne em ia ka jingngeit ha ka pyrthei ?" (Louk. 18 : 8).

8. **U Enokh u la ju kyrmen hir hir ban ioh poi noh kloi sha ka Shnong U Bakhuid khlem da iap.** Lehse ngi lah ban ong ba u la duwai jur ba un ioh mad ia kane kham kloi. Ka jingioh poi sha ka Shnong u Bakhuid ka la long **ka jingkyrmen basuk U Enokh.** Kane ka jingkyrmen u Enokh ka pynkynmaw biang ia ngi ha kine ki sngi shaphang ka jingkyrmen basuk U Khristan ia ka jingwan pat U Trai Jisu. Ka ktien U Blei ka la kren shaphang kane ka jingkyrmen baroh kumne.

"Kiba iakhmih ia kata ka jingkyrmen basuk bad ia ka jingmih paw ka burom jong U Blei bakhraw bad U Jisu Khrist U Nongpynim jong ngi." (Tit 2 : 13).

9. **Kine ki sngi kiba ngi im ki long ki Ia kiba khadduh.** Kumba ka por u Enokh ka la long **ka Por Jingaiei** shuwa kata ka jingpynjot

noh U Blei ia ka pyrthei, kaba long ka jingshlei um bakhraw, kumta ruh kan long kumjuh ha kine ki sngi ki jong ngi. Shuwa ba U Jisu Khrist un wan pat ha kaba arsien, U Blei U la pynkhreh lypa kyrhai ia ki Aiom Jingaiei ha ki sngi ki jong ngi. Kumta ngi lah ban ong ba **ka Aiom u Enokh ka la wan paw biang ha kine ki ia kiba khadduh**. Hapdeng jong kane ka Ia, shuwa ba U Blei un pynkut noh ia ka, U Blei u dang ai ha ngi ia ka por **ba ngin kylla kaba mut** noh kloi kloi na ki pop jong ngi, **ba ngin phai** sha u **ban ioh ia ka jingpyniasuk** kaba da ka snam ba kordor U Jisu Khrist, **bad ba ngin pdiang ruh ia ka jingpynkhuid bad ka jingpynkyntang da U Mynsiem Bakhuid**.

Shuwa ba kane ka Ia jingaiei kan leit noh, shuwa ba U Trai Jisu Un wan pat, U Blei U khot ia ngi mynta baroh sha ka jingkylla kabamut kaba shisha :—

"Nga ong ha phi, Em ; hynrei lymda phi kylla kaba mut, phi baroh phin jot noh kumjuh" (*Louk 13 : 3*).

10. **Ynda haba U Trai Jisu un wan ban shaw noh ia ki riewkhuid jong U, un wan ban shaw tang ia kito kiba la kloi.** Hangne ka don ka jingsuk jong ki riewkhuid kiba la kloi. Na ki briew kiba bha ha ka por u Enokh, dei tang u Enokh marwei uba long u riewhok uba la kloi. Ka jingiohi paw u Enokh ia ka Shnong u Bakhuid bad ka jingiathuhlypa jong u ia ka jing-

wan arsien U Trai Jisu ka ban sa jia da ki hajar snem hadien, **ka pynkynmaw ia ngi shaphang ka jinglong jingim U Enokh kaba la kloi.** Namar kane ka jaid jinglong jingim jong u, U Blei ruh de u la nang iaid pynbit bad nang iai pynkhreh ia ka jingim jong u sha kata ka sngi jong ka jingpynkynriah noh ia u.

Kane ka jinglong kaba la kloi u Enokh ka ai ka jinghikai kaba khraw ruh ia ngi. Khnang ba ngin long kiba la kloi sha kata ka jingrong noh, ngi dei ban pynkhreh noh ia lade naduh mynta katba ngi dang im. Ngi dei ban duwai jur ban iohi ia kata ka sngi kumba u Enokh u la iohi ia ka. U Jisu Khrist u la ban jur ban maham ia ngi.

"Naba kumta, phi ruh to long kiba la kloi; naba ha ka por ba phim mut, u wan U khun U briew" (*Math 24 : 44*).

11. Ka jingwan pat U Trai Jisu ha shiteng suin ban shaw ia ka Balang bakhuid na kane ka pyrthei **kan long ka por jong ka jingiasoh ba thiang, ka por ha kaba U Nongleit kurim bad ka Nongleit kurim ki iashem.**

Ka pharshi jong ki shiphew ngut ki theisotti ka iathuh ia ngi ba tang san ngut ki theisotti kiba stad kiba la ioh ban leit bad u Nongleit kurim haba u wan ban tan. Kane ka ai ka jinghikai ruh ia ngi. Ngin ym iasoh lypa bad U Trai ha bneng lymda ngi la iasoh lypa bad u na

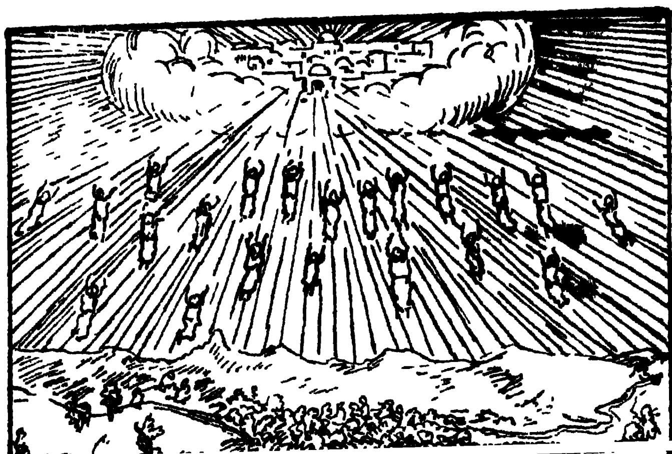
pyrthei. Ngi dei ban kynmaw ba u Enokh u la iasoh bad U Trai man ka khyllipmat khlem dkut satia. U Mynsiem U Blei u la long kawei bad u Enokh. Ka pyrthei kam shym la lah ban pyniakhlad ia u Enokh bad U Blei. Ka long kumjuh ruh bad ngi ha kine ki ia bad ki por kiba khadduh. Shuwa ba U Trai Jisu un wan pat ha kaba arsien, shuwa ba ka turoi ba khadduh kan sawa ban pyniasoh ia ki riewkhuid bad U Khun u briew ha shiteng suin, **ngi dei ban duwai nyngkong eh ba U Blei un ai ha ngi ia U Mynsiem Bakhuid. Khlem u Mynsiem Bakhuid ngin ym lah da lei lei ban iasoh bad ka met u Trai** ha ki lyoh ba phyrnai. Ka ktien U Blei ka la kren shai shaphang kane.

"Hynrei uta uba pyniasoh ialade ha U Trai u long kawei ka mynsiem" (*1 kor 6 : 17*).

12. **Ka jingpynkynriah noh ia u Enokh ka wallam ha ngi ia ka jingiathuhkhana ba ym shym la shem shuh ia u Enokh wat haba la wad ruh ia u.** Ka long kumjuh ruh ha kata ka sngi ka jingwan kaba ar ka jong U Trai Jisu. Ynda haba la rong noh ia ki riewkhuid na kane ka pyrthei, shibun bah na kiba haing hasem bad kiba ieit ba thoin jong ngi kin ia leit wad ia kiba la jah noh, Kan don ka jingiam briew kaba jur ha man la ki dong, ki shnong ki thaw la ha sor ne ha nongkyndong. Hynrei kane ka jingiam bad ka jinglynñiar na ka bynta kiba la jah noh kan pynphai kylla pat ia ki sha ka jingtim bad ka lanot ban ap ia ka jingbishar bakhadduh.

Kine kiba ieit ba thoin jong ki kiba la leit noh bad U Trai Jisu sha bneng, ryngkat bad u Enokh kim don jingkhuslai ei ei shuh namar ka jingsuk bad ka jingim bymjukut ba U Blei u la pynioh ha ki. Kine baroh kein ki *"la ju khmih lynti ia kata ka nongbah kaba don ki nongrim, kaba u nongtei bad u nongthaw jong ka long U Blei" (Heb 11 : 10).*

"Hynrei mynta ki iakwah ia ka ri ba kham bha, kata ka long, kaba kynja bneng; naba kumta U Blei um sngew lehrain ia ki ; namar u la khreh ka nongbah ia ki" (Heb 11 : 16).

HABA U TRAI JISU UN WAN PAT, YN RONG NOH SHIBUN BAH KI ENOKH NA KA PYRTHEI

LYNNONG 8.

Ka Jinglong Jingim U Enokh Bad Ki Nuksa ia ngi

U Enokh u dang kren haduh kine ki sngi ha ngi da ka jinglong jingim jong u. Ha ka ktien U Blei, ia ka jinglong jingim u Enokh la thoh tang ha kine ki ktien, *"bad u Enokh u la iaid lem bad U Blei : bad um shym la don shuh ; naba U Blei u la shim noh ia u" (Jen 5 : 24).*

Ka jingleit noh u Enokh sha bneng ka wan rah ha ngi ym tang ia ka jingkynmaw ieit bathiang shaphang jong u, hynrei khamtam eh da kaba u iehnoh ha ngi ia **ki nuksa bakhraw jong ka jinglong jingim jong u.** Ki nuksa ba kordor kiba u la iehnoh sha ngi ba ngin pyrthuh bud ki long kumne harum :—

Kaba nyngkong :—Ha kata ka pyrthei kaba mynhyndai bah ha kaba u Enokh u la im, shuwa ba U Blei un pynshlei noh ia ka pyrthei da ka um, la ong ba **la mih lai ngut ki briew jong ka hok** kiba U Blei u ñiewkor eh namar ba ki la long ki nuksa bakhraw jong ka jingngeit. Kita ki long u **Abel**, u **Enokh** bad u **Noah.**

Ia u Abel la ñiewkor da U Blei **namar ka jingkñia jong u kaba la pdiang hun.** La thoh shaphang kane ha ka ktien U Blei kumne :—

"Bad U Abel ruh, u la wallam na kiba la kha nyngkong ka kynhun jong u, bad na kiba kham sngaid na ki ruh. Te U Trai u la khmih hun ha u Abel bad ha ka jingainguh jong u" (Jen 4 : 4).

Ia u Noah pat la ñiewkor da U Blei **namar ba u la ngeit ia ka jingmaham U Blei ia ka jing wan jong ka jingshlei um bakhraw.** La thoh ha ka ktien U Blei ba u Noah u la shim ia katei ka jingmaham khlem ka jingartatien, wat hapdeng ba um shym la iohi ia ki dak bapaw.

"To thaw ialade ia ka iing lieng..... namar ha khmih, ma nga, ma nga hi kein, ngan sa wallam ia ka jingshlei um halor ka pyrthei......Te u Noah u la leh kumta kum baroh ba U Blei u la hukum ia u, kumta keiñ u la leh" (*Jen 6 : 14, 17, 22*).

Ia kino ki arngut ki briew jong U Blei la ñiew ba ki long ki briew kiba khraw tam jong kata ka pyrthei hyndai mynshuwa ba U Blei un pynshlei ia ka pyrthei da ka um. Hynrei haba ianujor pat bad u Enokh, u Enokh u kham khraw ia u Abel, u kham khraw ia u Noah hi. U Enokh u la palat ia ki baroh arngut. Ia u Enokh la ñiewkor da U Blei namar ba u la pynsngewbha eh ia U Blei, da ka jingim kaba iaid ryngkat bad U Blei, ia kaba ka ktien U Blei ka la pynskhem ia kane, ka da ong *"Bad u Enokh u la iaid lem bad U Blei"* (*Jen 5 : 22*).

Kaba ar :— U Enokh u long u briew uba phylla. Ha ngi kiba ngeit u long bunsien kum ka jingphohsniew, hynrei pat uba shisha. U la long shisha u briew ha ka dur bad ka ryntieng syriem kum ngi. Hynrei u kham pher pat na ngi ki briew namar ba u la im bad iaid ryngkat bad U Blei. **U la iaid palat ia ngi ha kiei kiei**

baroh. U la iaid ha ka pyrthei kum ha ka ri kiba im. Kane kajuh ka jinglong jingim ka la don ha u nongrwai salm haba u phla :—

"*Ngan iaid hakhmat U Trai ha ka ri ki baim*" (*Salm 116 : 9*).

Kaba lai :—Ka nuksa kaba khraw tam kaba u Enokh u la iehnoh ha ngi kiba ngeit **ka long ka jingngeit jong u.** Ngi dei ban kynmaw ba ka jingngeit u Enokh ka long **kaba pher na ki jingngeit baroh. Ka jingngeit u Enokh ka long kaba skhem, kaba khlain, kaba tylli, kaba Ksah, kaba jylliew bad kaba neh.** Dei kane ka jingngeit kaba pher na ki jingngeit baroh kaba la pynsngewbha eh ia U Blei. Ka jingngeit U Enokh ka mih na ka jingkohnguh. Kane ka jingkohnguh u Enokh ka la pynlong ia ka jingngeit jong u kaba khlaiñ, kaba **u Abraham** u la ioh pateng, ia kaba u Apostol Paul u la kren kumne ;—"*Bad da kaba u khmih ha kata ka jingkular ka jong U Blei, um shym la lyngngoh artatien da ka jingbymngeit ; hynrei la pynkhlain ia u ha kata ka jingngeit, u da pyndonburom ia u Blei*" (*Rom 4 : 20*).

Kaba saw :—**Ka jingiaid ryngkat u Enokh bad U Blei ka ai jinghikai kaba khraw ia ngi ruh ba ngi dei ban sngewthikna barabor ba ngi iaid ia ka lynti U Blei.** Lada ngi iaid ryngkat bad U Blei ngin sngewskhem barabor ba ngi long ki jong u. Haba ngi la sdang ban pyndep ia kane, hangta U Blei ruh un sa ai ha ngi ia ka mon ka jingkwah ka dohnud jong ngi kumba u

la leh ia u Enokh. Dei ynda haba ngi la pyndep ia kane, ruh ba ngin sa mad ia ka jingbang jong ka jingdon ryngkat jong u bad ngi man la ka khyllipmat. Hangne ka don ka jingshaniah ka jingngeit u Dabid shaphang kaba lawei haba u phla :—*"Nga la buh ia U Trai ha khmat jong nga ha la ka sngi ; namar ba u don ha ka kti kamon jong nga, yn ym pynkhih ia nga"* (*Salm 16 : 8*).

Kaba san :—Kawei pat ka nuksa bakhraw ba u Enokh u la iehnoh sha ngi ki khun jong ka jingngeit ha kine ki sngi kiba khadduh ka long namar ba ha ka jingpynkynriah noh U Blei ia u na pyrthei sha bneng, **u wallam pat ha ngi ia ka jingithuh paw barim ba U Blei jong ngi um long satia U Blei jong kiba iap hynrei U long U Blei jong kiba im.** U Jisu Khrist hi u la pynskhem ia kane ka jingshisha kaba la long naduh ki por jong ka Testament Barim —*"Te Um long U Blei kiba iap, hynrei kiba im, naba baroh ki im ha U"* (*Louk. 20 : 38*).

Kaba hynriew :— **Ka jingiaid ryngkat u Enokh bad U Blei ka kren ha ngi shaphang ka jingiaiaid lang ryngkat jong ki briew kiba ia mynjur lang ha ka jingmut jingpyrkhat, kaba long khamtam eh ka jingiasoh jong ka dohnud ha ka jingieit U Blei.** Ka jingiaid ryngkat u Enokh bad U Blei ka long kum ka pharshi ban kdew ha ngi kiba ngeit pat ia ka jingieit kaba shitrhem jong ka Balang ia U Trai jong ka uba ialam beit ia ka ryngkat ryngkat kat shaba u leit ban kam ia ka kum la ka jong. Kane ka ai ka jinghikai ia ngi ruh ba ngi dei barabor ban

sngewthuh ia ka jingmut bad ka jingthmu U Blei ia ka jingim jong ngi. Ban ithuh ia ka mon bakhuid U Blei, ban ieit eh ia ka lynti jong u ka mut ban pdiang ia ka lynti jong u kaba ha la ka rta. Ha **Ka jingrwai jong u syiem Solomon,** la kren ia kane ka jingieit ka Balang haba ka ithuh ia U Khrist kum uba ieit jong ka :—

"*Kaei kane kaba wan kiew na ka ri khlaw, ka da shaniah ha u baieit jong ka?*" (*Jingrwai 8: 5*).

U Apostol Paul pat u la sneng bad kyntu ia ngi kumno ba ngi dei ban long kiba pyrthuh bud ia u kum u Apostol uba la iaid ryngkat bad U Blei. "*Ko parabangeit, to long phi kiba ia pyrthuh bud ia nga, bad to khmih thuh ia kita kiba iaid kumta kat kumba phi ioh ia ngi kum ka rukom*" (*Phil 3 : 17*).

Kaba hynñiew :—Ka jingsliang u Enokh ban ieit noh sha bneng ka iai pynkynmaw ia ngi baroh ba kane ka pyrthei kaba ngi im kane long satia ka jaka shong neh ia ngi bad ba ka jinglong trai shnong jong ngi kam dei ha kane ka pyrthei hynrei ka dei ha bneng. U Enokh um shym la shem ia ka pyrthei kum ka jaka shong neh, hynrei u la iehnoh bak ia ka da kaba wad ia ka nongbah kaba kham khraw. **U Apostol Paul u** la phla shaphang kane ka jingshisha haba u ong :—

"*Namar ngim don hangne ka nongbah kaba iaineh, hynrei ngi ia wad ia kata ka ban sa wan*" (*Heb 13 : 14*).

Kaba phra :—Ka jingiaid ryngkat u Enokh bad U Blei ka iehnoh ha ngi ki Nongbud U Jisu Khrist ba **ka kham bha bad iaid bad U Blei man ka sngi ha ka jingiasyllok ba kyntang bad ba jai jai khlem da kut ban ia kaba shu ioh ia ki jingsngewtynnad kiba tang shipor na ki jing iasyllok kiba hateng hateng, hynrei kiba bud pat da ki jingsangeh kiba slem slem bad ki jingphaidien ba pynpang mynsiem.** Ka jingiasyllok ryngkat bad U Blei kaba kum kane kan ym pynduh nong ei ei ia ngi, la ha ka pyrthei kaba pyrta ne ha kata ka pyrthei ka ban sa wan. Ngi kynmaw na ka jingiathuh ka ktien U Blei ba U Blei u la pynslem ia ka rta **u Syiem Hesekaiah** sa khadsan snem hadien ba u Syiem u la phla da iam ha ka jingduwai jong u shaphang ka lynti jong ka jingiasyllok kaba u la iaid bad U Blei :—

"Nga kyrpad ia me, to kynmaw mynta, Ah Trai, kumno nga la iaid ha khmat jong me ha ka ka jingshisha bad da ka dohnud kaba janai, bad nga la leh ia kata kaba bha hakhmat jong me. Te u Hesekaiah u la iam (2 Syiem 20 : 3).

Kaba khyndai :—kawei pat ka nuksa ba kordor kaba u Enokh u la iehnoh ha ngi kum ka jinghikai ba ngin bud ka long **ka jinglong jingim ba khlem thoh bria jong u kaba u la phong haduh kata ka khyllipmat ba U Blei u ai ha u ia ka jingim bymjukut.** Kumba u Enokh u la iaid khlem jynthut hakhmat U Blei, ka long ka ba dei ia ngi ruh ba ngin iaid man la ka sngi hakhmat U Blei ki bym shym la pynbit tngit ia ki

jaiñkup jong ngi. Kane kan wallam ha ngi ia ka hok ka jingpynim na bneng kaba U Blei un pynkup ia ngi kum ka sartiphiket ia ki nongleit jingleit sha bneng. Kumba u Enokh u la iaid ha ka jingkhuid baroh ki sngi ka jingim jong ngi, kumta ruh ka dei ia ngi ba ngin ioh ia ka jingsait ia ki pop ha ka snam jong u khunlangbrot. Lymda ngi ioh pdiang ia ka jingsait khuid ia ki pop jong ngi, yn ym pynkup ia ngi da ka hok U Blei. Namar kata ka jainkup kaba kumno ngi dei ban phong ? Ka ktien U Blei ka ong :—"*Kata ka jaiñ linen bani ka long keiñ ki jinglehhok jong ki riewkhuid*" (*jingpyn 19 : 8*).

Kaba shiphew :—Ha ka jingim u Enokh, ngi iohi ia ka dur kaba khraw jong ka **jingkylla kaba mut kaba pyniakhlad ia ka jingim kaba thymmai na ka jingim kaba rim.** Ka ktien U Blei ka la batai shai shaphang kane ka jaid jingim kaba ngi dei ban ioh ia ka :—

"*Kumta lada uwei uwei ruh u don ha U Khrist u long u jingthaw bathymmai ; kiei kiei ruh kiba rim ki la duh noh, ha khmih kiei kiei baroh ki la jia long kiba thymmai*" (*2 kor 5 : 17*).

Kaba khadwei :—Ka jingpynkynriah noh U Blei ia u Enokh ka ai ha ngi ia ka jingtip ba ka jingiap kam donbor ban pyniakhlad ia ka jingim u riewngeit uba im bad iaid ryngkat bad U Blei. Bunsien haba ngi pyrkhat shaphang u Enokh, **ngim lah ruh khlem da pyrkhat shaphang ka jingiap.** Na ka bynta jong ngi, ka

jingpynkynriah noh ia u Enokh ka iathuh ha ngi **ba ka don ka jingim hadien ka jingiap kaba long ka jingmihpat.** Katba ngi nangjan man ka sngi sha ka jingiap, ngi dei ban iabeh ban kham hajan sha U Blei. Dei tang ynda haba ngi nang jan sha U Blei, ba ngin sa sngewthuh ba ka jingiap ka ieng jngai na ngi namar ka jingiap kam long ei ei hynrei tang ka khyrdop ba ngin rung sha bneng. Kumta ha ka ktien U Blei, ngi shem ia ka jinghikai kaba ong :—

"*Naba, hakhmih, kita kiba jngai na me kin iap duh noh......kynrei kaba bha ia nga ban wan hajan U Blei*" (*Salm 73 : 27, 28*).

Kaba khadar :—Ha ka jinglong jingim jong u Enokh ngi iohi ia ka nuksa ba kordor jong **ka jingngeit jong u kaba iaid ryngkat ryngkat bad ka jingleh.** Ban pyndep ia kata ka jingngeit kaba u Enokh u don shaphang U Blei, ka jingim bymjukut bad ka ri ba phyrnai, u Enokh u la im bad iaid hok hakhmat U Blei, u da phla bad rakhe ia ki hukum baianai. Hangne ka don ka **Niam jong ka Jingleh kaba U Blei u la sngewbha eh katta katta shaphang jong u.** Kumba u la ngeit, kumta u la leh, bad kumba u da leh kumta ruh u da ngeit. Kane ka niam jong ka jingleh kaba la long doh long snam ha u Enokh, ka pynkynmaw ha ngi ia ka jingshisha jong ka jingthoh ka ktien U Blei kaba ong :—"*Namar kumba ka met khlem ka mynsiem ka long kaba iap, kumta ruh kata ka jingngeit khlem kita ki jingleh ka long kaba iap keiñ* (*Jak 2 : 26*).

Kaba khadlai :—Kawei pat ka nuksa ba phylla kaba u Enokh u la iehnoh ha ngi na ka jinglong jingim jong u kum ka jinghikai ka long **ka jingkwah U Blei na ka bynta ka jingim jong u kaba long** kum **ka jingkylli** hynrei **ia kaba u Enokh hi u la jubab da ka jinglong jingim jong u.** Ka ktien U Blei ka iai kren ha ngi ruh ia kane kum ka jingdawa na ngi man ka khyllipmat katba ngi dang pyndep ia ka jingiaphet thong ha man kawei pa kawei ka sngi jong ka jingim jong ngi. U Blei U la kren ia kaba kum kata ka jingdawa **lyngba u Mikah u nongiathuhlypa** :—"*U la pyni ha me, Ko briew, kaei kaba bha. Te U Trai u wad aiu na me. Hynrei tang ban leh hok, bad ban ieit ia ka jingisnei bad ban iaid leh rit bad U Blei jong me ?*" (*Mik 6 : 8*).

Kaba khadsaw bad kaba khadduh — Kum ka jingpynkut ia kane ka lynnong, ka nuksa ba khraw tam kaba u Enokh u la iehnoh ha ngi na ka jinglong jingim jong u **ka long ka jingsuk kaba don ha u, kaba long ruh kum ka jinghikai ia ngi ba ngin iabeh ban ioh ia ka.** Ngi dei ban kynmaw ba **u Enokh u long u briew uba suk tam na ki briew** baroh kiba la im ha kata ka por bad ka juk ka jong u. Kane ka long ka **Bainong sngi** kaba U Blei u la ai ha u Enokh. Ka long ka jingsuk jong uba riewblei ia kaba ka ktien U Blei hi ka dang iai kren haduh mynta :—

"*Suk uwei uwei baroh uba sheptieng ia U Trai uba iaid ha ki lynti jong u*" (*Salm 128 : 1*).

"Suk uta u briew u bym iaid ha ka jingiasylla ki bymman, lymne u bym ieng ha ka lynti ki nongpop, lymne u bym shong ha ka jingshong kiba rkhie beiñ" (Salm 1 : 1).

LYNNONG 9.

Ka Jingpynkynriah noh ia U Enokh

1. Shisien la don mynhyndai bah,
Enokh riewkhuid marwei u sah ;
Hapdeng pyrthei ba pop u shong,
U briew ba beit ba bha jinglong.

2. Enokh u iaid, riewkhuid b'u im,
Khlem iap khlem tep sha bneng lashim ;
Ka jingleh phylla kat kata—
U Blei u pynkynriah jaka.

3. Ka jingpynkynriah phylla ei,
Baroh ka long ka jingstad Blei ;
Ka jingmaian ba khraw ka dei,
Shuwa ba ka pyrthei kan shlei.

4. Enokh riewkhuid mynhyndai bah,
Naduh ki por kulong kumah ;
Nuksa bakhraw u la dep ai—
Ha pyrthei sah ka jingkynmaw.

5. Nuksa jingim kor tam u sei—
Ka jingngeit hok ha ka pyrthei ;
Hapdeng ki briew bajot barem,
Ha u sakhi ka don la shem.

6. Jingiap ha u kam lah kam dei,
B'u iaid ryngkat te bad U Blei ;
Ban iaid lynti jingtep um ngeit,
Sha Shnong bakhuid u peit ki khmat.

7. Laispah hynriew phew san ki snem,
Jingim bajrong ha ka pyrthei ;
Ka HOK ha ka jingngeit la shem,
Namar u iaid lem bad U Blei.

8. Enokh riewblei, ym pat don briew,
Kat une keiñ napdeng ki briew ;
Im hok iaid hok tang marwei hi,
Hakhmat U Blei hakhmat ka sngi.

9. Ban poi sha bneng khlem iap u thrang,
Ka jingngeit khraw ba kat kane ;
Ha ri ba im ba khlem jingpang,
Enokh u iaid lypa kumne. :—

10. Ka mon ba jwat um ju khaweit,
Ki briew basniew sha u kim peit ;
Tang bad U Blei ryngkat u leit,
Haduh ba un da poi bneng beit.

11. Ka jingngeit sha aiu katne ?
Don mo hapdeng ka pyrthei rem ?
Jisu baieit u shah ruh de—
Ka snam ka tuid na diengphna keiñ.

12. Jingim bymjukut u iai bteng,
Tang mar dep pynkynriah sha neng.
Hangta ki bneng ki risa kmen,
Ia u Riewkhuid bad ki jingtem.

13. Ia u briew khnang ba un kynmaw,
Ka jingiathuh lypa u ai ;
Bad ki shiphew hajar un paw.
Jisu un wan pat : "To sharai".

14. Enokh hadien ba um don shuh,
Kiba ha ïng ki leit ban wad ;
Ummat ki jaw khlem da shem shuh,
Na ki baieit la pyniakhlad.

15. San hajar snem tam la palat,
Ba u Enokh um shym don shuh ;
Hynriew hajar snem la jan dap,
Ba U Jisu un sa wan ruh.

16. Ynda U Trai un wan noh pat,
Riewkhuid kin her shajrong kin wad ;
Sha ïng shongneh ba un leit lam,
Ha shiteng suiñ sawdong kin piam.

17. Ka dei i'u Trai ba un wan hiar,
Sha ka pyrthei ba un synshar ;
Hima jong u ba un pynlong,
Enokh riewkhuid u la dep ong.

18. Ko paralok parabangeit !
Ym don ei ei kat ka jingngeit ;
Lada Jisu un wan kloi shen,
Hato ha ka pyrthei un shem ?

19. Ko ri basuk bad bajanai !
Ban duh ia pha ngam treh ngan nai ;
"Jisu baieit ia nga kynmaw !
Ynda me wan wat klet ban shaw".

20. Ri phyrnai bym pat ju iohi,
Ka paw ha nga man la ka sngi ;
Ialeh shitom ngam ym aili,
Tang da U Jisu ka lynti.

21. Pyrthei ba shet shukor ka phon,
Da ki lynti ba har rukom ;
Khnang ba ngin jah lynti sha bneng,
Khnang ba ngin sakma noh kylleng.

22. Lynti ka pyrthei dum nangne,
Kam lah pynpoi ia nga sha neng ;
Dujok shyrkhei ka ap shathie,
Nongpop ! ka khring sha jingpynrem.

23. Ka shnong bakhuid la ka i jngai,
Iai beh sha ka khlem pud ngan dwai—
"Ryngkat bad Me ban iaid ban leit :
Lynti bakhim wat ai ngan klet"

24. Ban leit sha bneng dei tang kane—
"Ban im ban iaid ryngkat bad Me"
Syriem kum u Enokh to pynmlien ;
Ka pop ruh de iehnoh shadien.

25. Ri shongbasa ka bym shongdor,
Iai phon ia nga ki hajar sien ;
"Hynrei Jisu Me kham kordor,
Ko Enokh ba kynja mynsiem".

26. Ngi ruh lada ngi kwah ban leit,
Ha bneng ban shong junom bad u ;
Nangne na pyrthei kloi pynbeit,
To iaid noh ryngkat lem bad u.

27. Ban poi sha bneng ngi dei ban iaid,
Ryngkat bad u ngin ym sngewthait ;
Na ka lynti khim Kalbari ;
Ka Shnong bakhuid ngin sa iohi.

28. Bun bah riewkhuid ki la dep kiew,
Sha Salem khuid hangtei ki ap ;
Ki Jingtem sngewthiang ba ki riew,
Ha ka mynsiem jong nga pyndap.

29. Ko ri basuk ! ko ri bathiang !
Ban poi sha pha nga sliang nga thrang,
"Thapñiang ka jingngeit to pyndeng ;
Ko Trai wat shah ngan duh ka bneng"

30. "Ah Blei ! Jehobah ba isnei !
Tang na Me tuid ka jingaiei,
Sha shnong jong me nga thrang ban poi ;
Jisu ! ioh iap, ia nga pynkloi" !

31. "Mynsiem bakhuid ialam ia nga !
Ha ri khlaw bah ba bun jingma ;
Ban dwai khlem da pud to iarap,
Ka ktien jong me hikai ngan wad"

32. Ka Jingpynhiar mynsiem khadduh,
Baroh ngi dei ban ia kynduh ,
Ynda mynsiem kyndit kan khlad,
Shano phin poi ? Phim ju pyrkhat ?

3. Ngam don ei ei te ban ong shuh.
Ka jingphawar lyngkot nga buh—
Enokh la slem um shym don shuh ;.
Jingkynmaw ieit ba ngin pyrthuh.

———

MYNBA U ENOKH U LA IAID LEM
BAD U BLEI

Ki Kot ba la pynmih da u Nongthoh

1. KA JINGSHEM MYNSIEM U KHRISTAN Rs. 2.50
2. KA DING BAMEH ... . Rs. 2.50
3. Ka JINGSUK KUM KA WAH .. .. Rs. 3.00
4. KA JINGWAN ARSIEN U TRAI JISU ... Rs. 3.00
5. KA JINGPYNKYNRIAH NOH IA U ENOKH Rs. 3.00

Lah ban ioh ia kine ki Kot na ïing u Nongthoh bad na kiwei de ki dukan die Kot ha Shillong.

Address:— REV. L. DKHAR
JAIAW LAITDOM,
SHILLONG - 793002.

